

بسم الله الرحمن الرحيم

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَأَنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يُرِيدُ (حج: ۱۶)

آیات الهی، آن چیزی که در قرآن نازل می‌شود، برای ما باید «بیّنات» باشد.

بیّنات یعنی بیان‌کننده؛

یعنی آن ابهام، آن سؤال، هر چیزی که در این جهان برای حرکت روحی، برای پیشرفت، برای جلو رفتن نیاز داریم، هر سؤال و هر ابهامی، باید با قرآن بیان شود. اگر بیان نمی‌شود، نقصی در ماست؛ نقصی در خواندن ماست، نقصی در سؤال کردن ماست. سؤال نمی‌کنیم، یا با نیاز به سمت قرآن نمی‌رویم، یا گیر دیگری داریم. وگرنه «أَنْزَلْنَاهُ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ»؛ تمام آن معارف، همه آن علوم بی‌نهایتی که در جهان هست و بالاتر از آن، در کائنات هست، در عالم‌های برتر هست، انزال شده است.

انزال یعنی همچون ابری که در آسمان هست، تبدیل به قطره‌های آب می‌شود و نازل می‌شود به زمین و احتیاج انسان را در تشنگی برطرف می‌کند. انزال یعنی آن چیزی که در دسترس ما نیست و باید در دسترس ما قرار بگیرد. آن چیزی که ما نمی‌توانیم از آن استفاده کنیم، حتی اگر دستان به آن برسد، همچون ابرهای آسمان، تبدیل به آبی می‌شود که ما می‌توانیم آن را بنوشیم، زراعت کنیم، و هر نیازی که به آب داریم، از آن طریق برطرف کنیم. این، انزال است. آیات الهی هم این‌گونه انزال شده‌اند. این علوم و همه آن چیزی که ما نیاز داریم، این‌جا نازل شده و این‌ها بین و روشن و در دسترس هستند؛ ما می‌توانیم بفهمیم.

وَأَنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يُرِيدُ (حج: ۱۶)

آن که خدا می‌خواهد، هدایت می‌شود. آیا خدا هوای نفس دارد؟ منافع و تملک دارد؟ جهت‌گیری دارد؟ جناح سیاسی دارد؟ این‌ها برای ما انسان‌هاست. هدایت خداوند همچون همین بارانی است که بر همه نازل می‌شود. اگر اینجا «مَنْ يُرِيدُ» با «مَنْ لَا يُرِيدُ» متفاوت است، این نقص از خود انسان است. یعنی آن چیزی که از بی‌نهایت می‌آید، هدایتی که از بی‌نهایت می‌آید، فراتر از این تمایلات ماست، فراتر از این درک‌های ضعیف ماست.

ما انتظار و علاقه و تمایل داریم که هدایت دست ما باشد؛ آن کسی که ما می‌خواهیم، آن‌طوری که ما می‌خواهیم، به سمتی که ما می‌خواهیم. و همین‌طور «ما» و «من» و این‌ها که پیوسته نه تنها همه عالم را می‌خواهند، حتی هدایت را هم می‌خواهند دست خودشان باشد. اما هدایتی که فراتر از این است، به دست خداوند است؛ نه این که خداوند هم مثل یکی از ما در آسمان نشسته باشد و بخواهد این‌ها را این‌ور و آن‌ور کند و به هر کسی که دلش می‌خواهد بدهد. این، جهت‌گیری نیست؛ بلکه فراتر از جهت شدن است، فراتر از تمایل و فراتر از هر تفکر و هر درخواستی که ما داریم و آغشته به محدودیت‌ها و زندان‌های خودمان است. هدایت خداوندی فراتر از این زندان‌هاست. این یک نگاهی است که انسان می‌تواند به یک آیه کند. من از شما می‌خواهم که این آیات را دوباره ببینید، دوباره قرائت کنید، یکی یا چندتا را انتخاب کنید و با نگاهی دوباره، همین طریقی که من اینجا بیان کردم، آن را بیان کنید. ببینید و برداشت، یا سؤال، یا ابهام، یا تفسیر خودتان را بیان کنید.